

النَّوَاسِخُ

الْحُرُوفُ الْمُشَبَّهَةُ بِالْفِعْلِ

كَانَ وَأَخْوَاتُهَا

الْأَحْرَفُ الْمُشَبَّهَةُ بِلَيْسَ

أَفْعَالُ الْمُقَارَبَةِ

النَّوْاسِيحُ (Nevasih) : isim cümlesinin başına gelerek, mübtedayı kendine isim, haberi de, kendilerine haber yaparak irablarını değiştiren bazı harf ve fiillere **Nevasih** denir. Dört gruba ayrılır.

A- الحُرُوفُ الْمُشَبَّهَةُ بِالْفِعْلِ (Fiile Benzeyen Harfler) **إِنَّ** ve benzerleri de denilen bu harfler, başına geldikleri isim cümlesinin mübtedasını kendilerine isim yapıp NASB ederler, haberini de kendilerine haber yapıp RAF ederler.

ÖRNEK KULLANIM	ANLAMI	HARF	ÖRNEK KULLANIM	ANLAMI	HARF		
جِئْتُ وَلَكِنَّ خَالِدًا لَمْ يَجِئْ	İstidrak	لَكِنَّ	4	إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ	Tahkik	إِنَّ	1
كَيْتَ خَالِدًا يَنْصُرَنِي	Temenni	كَيْتَ	5	سَمِعْتُ أَنَّ خَالِدًا يَنْصُرَنِي	Tahkik	أَنَّ	2
لَعَلَّ اللَّهَ يَغْفِرُ ذُنُوبِي	Terecci	لَعَلَّ	6	كَأَنَّ الْقِطَّ أَسَدٌ	Teşbih	كَأَنَّ	3

B- كَانْ وَكَانَ (Ve Kardeşleri) Başına geldikleri isim cümlesinin mübtedasını kendilerine isim yapıp, RAF ederler. Haberini de kendilerine haber yapıp NASB ederler.

ÖRNEK KULLANIM	ANLAMI	أفعال ناسخة ناقصة	ÖRNEK KULLANIM	ANLAMI	أفعال ناسخة ناقصة		
مَا زَالَ خَالِدٌ يَكْتُبُ	تفيد الاستمرار	مَا زَالَ	8	وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا	تفيد التوقيت المطلق	كَانَ	1
مَا بَرِحَ الْمَرِيضُ نَائِمًا		مَا بَرِحَ	9	صَارَ الْقَمَرُ بَدْرًا	تفيد التحويل	صَارَ	2
مَا انْفَكَّتِ النَّارُ مَشْتَعَلَةً		مَا انْفَكَّتِ	10	فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا	التوقيت بالصبح	أَصْبَحَ	3
مَا فَتَيْتِ التَّاجِرُ صَادِقًا		مَا فَتَيْتِ	11	أَمْسَى الْمَطَرُ غَزِيرًا	التوقيت بالمساء	أَمْسَى	4
أَكْتُبُ مَا دَامَ خَالِدٌ كَاتِبًا	تفيد بيان المدة	مَا دَامَ	12	أَضْحَى الشَّجَرُ مُثْمِرًا	التوقيت بالضحى	أَضْحَى	5
لَيْسَ هَذَا شَيْئًا	النفي	لَيْسَ	13	ظَلَّ وَجْهُهُ مُسَوِّدًا	التوقيت بالنهار	ظَلَّ	6
لَيْسُوا سِوَاءَ				وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا	التوقيت بالليل	بَاتَ	7

C- الأَحْرُفُ الْمُشَبَّهَةُ بِالْيَسْرِ (Ye Benzeyenler) : Bunlarda mübtedayı isimleri olarak RAF, haberlerini de NASB ederler. 3 tanedirler, **لَا - لا - مَا** dir.

لَا تَ (الْحَيْنُ) حِينَ فِرَارٍ	لَا حَيٌّ عَلَى الْأَرْضِ بَاقِيًا	مَا خَالِدٌ كَاتِبًا
(Zaman) kaçma zamanı değildir.	Hiçbir canlı yeryüzünde bâki değildir.	Halit kâtip değildir.

D- أفعال المُقَارَبَةِ (Mukarebe Fiilleri) Bunlarda Nakis fiiller gibi isim cümlesinin başına gelerek, mübtedayı RAF, haberi NASB ederler. Manaları bakımından üç kısma ayrılırlar. (Bunlar hususi manaları olan birer yardımcı fiillerdir.)

1. Yaklaşma Bildirenler. Mukarebe Fiilleri (أفعال المُقَارَبَةِ)

أَوْشَكَ	كَرَبَ	كَادَ
يُوشِكُ الْمُجْرِمُ يُقْتَلُ	كَرَبَ قَلْبُهُ مِنْ حُزْنِهِ يَدُوبُ	كَادَ الْوَلَدُ يَسْقُطُ
Suçlu, öldürüle yazdı.	Kalbi, kederinden az kalsın eriyecikti.	Çocuk düşeyazdı. (düşecekti ama düşmedi)

2. Ümit Bildiren Fiiller (أفعال التَّرَجُّي) Bu fiillerin haberlerinin başında genel olarak **أَنَّ** gelir.

إِخْلَوَقَ	حَرَى	عَسَى
إِخْلَوَقَ الْكَسْلَانُ أَنْ يَجْتَهِدَ	حَرَى السَّمَاءُ أَنْ تُمَطَّرَ	عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ
Umulur ki (belki) tembel çalışır.	Her halde yağmur yağar.	Umulur ki Rabbiniz size merhamet eder.

3. Başlama Bildiren Fiiller (أفعال الشُّرُوع) Başlama bildiren fiiller şunlardır:

جَعَلَ، أَخَذَ، شَرَعَ، بَدَأَ، اِبْتَدَأَ، اَنْشَأَ، قَامَ، عَادَ، رَاحَ، اَقْبَلَ، طَفِقَ، عَلِقَ، اِنْبَرَى، هَبَّ، اِنطَلَقَ

Başlama bildiren fiiller , -meğe başladı, bazen de devam etti, sürdürdü manalarına gelir. Başlama ifade ettiklerinden, daima mazileri kullanılır. Ve kendilerinden sonra muzari bir fiil gelir.

طَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ	شَرَعَ الْفَلَّاحُ يَحْصُدُ الزَّرْعَ	أَخَذَ الْوَلَدُ يَبْكِي
Cennet yaprağından üzerlerine örtmeye başladılar.	Çiftçi ekini biçmeye başladı.	Çocuk ağlamaya başladı.